

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський державний університет імені Петра Могили
Інститут історії України Національної академії наук України

*Чорноморський
літопис*

Науковий журнал

Випуск 7, 2013

Миколаїв – 2013

Засновники видання:

Чорноморський державний університет
імені Петра Могили

Інститут історії України
Національної академії наук України

Видання засновано у 2010 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію
серія КВ № 16236-4708Р
видано Міністерством юстиції України
від 20.01.2010 р.

Збірник друкується як фахове видання,
затверджено постановою президії
ВАК України від 31.05.2011 №1-05/5
(булетень № 7 від 2011 р.)

Адреса редколегії:

54003, м. Миколаїв,
вул. 68 Десантників, 10

Тел.: (0512) 76-55-99,
(050) 820-57-26
факс: (0512) 46-51-94

E-mail: avi@chdu.edu.ua,
e.sinkevych@gmail.com
hboriak@i.com.ua

Головний редактор:

Смолій Валерій Андрійович – доктор історичних наук,
професор, академік НАН України, директор Інституту історії
України НАН України (м. Київ)

Редакційна колегія:

Боряк Геннадій Володимирович – доктор історичних наук,
професор, член кореспондент НАН України, заступник
директора з наукової роботи Інституту історії України НАН
України (м. Київ);

Верменич Ярослава Володимирівна – доктор історичних наук,
професор, завідувач відділу регіональних проблем історії
України Інституту історії України НАН України (м. Київ);

Котляр Юрій Вадимович – доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри історії Чорноморського державного
університету імені Петра Могили (м. Миколаїв);

Сінкевич Євген Григорович – доктор історичних наук,
професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої
політики Чорноморського державного університету імені Петра
Могили (м. Миколаїв), *заступник головного редактора*;

Тригуб Олександр Петрович – доктор історичних наук,
доцент, завідувач кафедри міжнародних відносин та зовнішньої
політики Чорноморського державного університету імені Петра
Могили (м. Миколаїв);

Тригуб Петро Микитович – доктор історичних наук,
професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої
політики Чорноморського державного університету імені Петра
Могили (м. Миколаїв);

Дрозд Роман – доктор історичних наук, професор ректор
Поморської академії (м. Слунськ, Польща).

Степень Станіслав – кандидат історичних наук, директор
Південно-Східного наукового інституту (м. Перемишль,
Польща).

Сінкевич Ірина Юрївна – заступник начальника відділу
використання інформації документів Державного архіву
Херсонської області (м. Херсон), *відповідальний секретар
редколегії*.

Рекомендовано до друку:

рішенням вченої ради Чорноморського державного університету імені Петра Могили від 16.05.2013, протокол № 9

рішенням вченої ради Інституту історії України
Національної академії наук України
від 27.06.2013, протокол № 6

Чорноморський літопис : Науковий журнал. – Миколаїв : Вид-во
ЧДУ імені Петра Могили, 2013. – Вип. 7. – 208 с.

Науковий журнал містить публікації статей з актуальних проблем історії України та регіональної історії, історіографії історії України, історії історичної науки в Україні, розвитку української науки та освіти, рецензії, повідомлення про наукові події та заходи.

Редколегія публікує матеріали, не завжди поділяючи погляди їх авторів, зберігає стиль матеріалів, залишає за собою право скорочувати та редагувати тексти. Автор несе відповідальність за зміст статті, достовірність фактів, цитат, дат тощо. Друковані в інших виданнях матеріали до розгляду не приймаються. При передруку публікації посилання на науковий журнал «Чорноморський літопис» обов'язкове.

ЗМІСТ

ІСТОРИЯ УКРАЇНИ

Воронін В. М. (Київ) Становлення і розвиток інституту присвоєння почесних звань у нагородній системі Радянської України в довоєнний час та період Великої Вітчизняної війни	6
Зелінський М. В. (Миколаїв) Часопис «Przegląd Wszechpolski» (1895-1905) як джерело до вивчення поглядів Романа Дмовського на українське питання	15
Лазуренко В. М. (Черкаси) Радянське фермерство як альтернатива сталінській колективізації	24
Нікілев О. Ф. (Дніпропетровськ) Формування виробничої інтелігенції українського села середини 1940-60-х років: джерела російських архівних фондів у відображенні процесу	32

РЕГІОНАЛЬНА ІСТОРІЯ

Гайдай О. М. (Миколаїв) Рід Харитоненків у працях англійської дослідниці К. Бертон	39
Кучеренко А. А. (Херсон) Українсько-польські відносини в Галичині та процеси модернізації в Австро-Угорщині (1900-1918 рр.) в історіографії	45
Прокоп Ю. В. (Одеса) Переселення євреїв із Галичини до Херсонської губернії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.: причини та етапи	52
Тимів І. М. (Івано-Франківськ) Хронологія перших татарських і турецьких набігів на землі Руського воєводства у XV ст.	60
Шабашов А. В. (Одеса) Тюркський і слов'янський субстрати у молдаван українського Буджака: за матеріалами термінології спорідненості	72

ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ. ІСТОРІЯ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ В УКРАЇНІ

Гоцуляк В. В. (Черкаси) Вчений, будівничий історичної школи Микола Іванович Бушин	79
Конюхов С. В. (Львів) До проблеми висвітлення сучасними польськими підручниками діяльності українських націоналістів у роки Другої світової війни	88
Котляр Ю. В. (Миколаїв) Історія українського селянства 1917-1929 рр. у творах зарубіжних дослідників	95

Кудінов Ю. М. (Вінниця) Стереотипи мислення вчених Північної Америки у дослідженні історії ранньомодерної України	100
Морозова О. С. (Київ) Волинська трагедія у сучасній українській і польській історіографії	105
Райківський І. Я. (Івано-Франківськ) Українське «національне відродження» (націотворення) в Галичині ХІХ – початку ХХ ст. у зарубіжній історіографії	112
Романець Н. Р. (Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.) Репресивна політика радянської влади в українському селі (1928-1933 рр.) у висвітленні сучасної зарубіжної історіографії.....	124
Стопчак М. В. (Вінниця) Діяльність Директорії УНР зі створення конституційно-правових засад української державності в українській зарубіжній історіографії.....	133
Ткачук А. І. (Херсон) Сучасна українська історіографія про дослідження польськими істориками постаті Богдана Хмельницького.....	141

ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Арабаджи С. С. (Маріуполь, Донецька обл.) Повсякденність дітей у земських школах грецьких сіл Маріупольського повіту наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.	150
Лаврут О. О. (Донецьк) Мовно-освітня політика в Донбасі першого повоєнного десятиріччя: проблеми сучасної історіографії	157
Нікітенко С. В. (Херсон) Людина ідеї і практики: штрихи до біографії Івана Радецького	164
Свинаренко Н. О. (Харків) Загальна характеристика становлення економічних науково-освітніх центрів у Харкові: сучасна історіографія	170

ОГЛЯДИ ТА ПОВІДОМЛЕННЯ

Левченко Л. Л. (Миколаїв) Національний архів США у Другу світову війну та повоєнні роки	179
---	-----

РЕЦЕНЗІЇ ТА ІНФОРМАЦІЯ

Ковальська Барбара (Радомсько, Польща) Генеалогія Великого князівства Литовського: походження князів Радзивіллів <i>Рецензія на монографію: Антоневич Марцелі.</i> Предки князів Радзивіллів. Історія міфу і мандри історіографії (Варшава, 2011)	200
Срогош Тадеуш (Ченстохова, Польща) Подання про академічні, дидактичні та організаційні досягнення професора, доктора історичних наук Євгена Григоровича Сінкевича у зв'язку із розглядом справи про надання йому звання почесного професора Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові.....	202

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ